

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 386/2021
03.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца Фабрика шећера „Шајкашка“ АД Жабал, чији је пуномоћник Александар Јанковић, адвокат из ..., против тужених: 1. „Воћар Лутка“ ДОО Пријепоље и 2. „Stem trading company“ ДОО Суботица, чији је пуномоћник Бранко Крстајић, адвокат из ..., ради утврђења права својине и брисања хипотеке, вредност предмета спора 15.941.322,40 динара, одлучујући о ревизији друготуженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3425/20 од 01.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 03.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизији друготуженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3425/20 од 01.04.2021. године, у делу у ком је потврђена пресуда Привредног суда у Ужицу П 78/2020 од 04.06.2020. године у ставу првом и трећем изреке.

УСВАЈА СЕ ревизија, **УКИДАЈУ** се пресуда Привредног апелационог суда Пж 3425/20 од 01.04.2021. године и Привредног суда у Ужицу П 78/2020 од 04.06.2020. године у ставу другом и четвртом изреке којим је усвојен тужбени захтев и наложено Републичком геодетском заводу, Служби за катастар непокретности Нова Варош да избрише првотуженог „Воћар Лутка“ ДОО Пријепоље као власника непокретности уписане у листу непокретности број .. КО Нова Варош у В листу – први део, број парцеле .., као зграда трговине – део – салон намештаја површине 815 м², потес ... са уделом 1/1 и упише тужиоца као власника предметне непокретности, и да изврши брисање хипотеке на непокретности ближе описане претходним ставом изреке уписане у корист друготуженог „Stem trading company“ ДОО Суботица, и у том делу се тужба **ОДБАЦУЈЕ**, као недозвољена.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Ужицу П 78/2020 од 04.06.2020. године у ставу првом изреке усвојен је тужбени захтев па је утврђено да тужилац има ванкњижно право својине, са идеалним уделом 1/1 непокретности уписане у листу непокретности број .. КО Нова Варош у В листу – први део, број парцеле .., као зграда трговине – део – салон намештаја површине 815 м², потес ..., што су тужени дужни да признају и дозволи да тужилац упише право својине у јавним књигама под претњом извршења. У

ставу другом изреке наложено је Републичком геодетском заводу, Служби за катастар непокретности Нова Варош да избрише првотуженог „Воћар Лутка“ ДОО Пријепоље као власника непокретности уписане у листу непокретности број .. КО Нова Варош у В листу – први део, број парцеле .., као зграда трговине – део – салон намештаја површине 815 м², потес ... са уделом 1/1 и упише тужиоца као власника предметне непокретности. У ставу три изреке усвојен је тужбени захтев па је утврђено да је потраживање друготуженог као хипотекарног повериоца према првотуженом као хипотекарном дужнику престало да постоји и да се с тим у вези дозвољава брисање хипотеке на непокретности која је напред ближе означена. У ставу четвртом изреке наложено је Републичком геодетском заводу, Служби за катастар непокретности Нова Варош, да изврши брисање хипотеке на непокретности ближе описане претходним ставом изреке. У ставу петом изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно плате на име трошкова парничног поступка износ од 570.460,50 динара. У ставу шестом изреке обавезани су друготужени да тужиоцу плате на име трошкова парничног поступка износ од 279.653,50 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 3425/20 од 01.04.2021. године одбијена је жалба друготуженог и потврђена је наведена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде друготужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је одлучио да је ревизија друготуженог делимично основана.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Ужицу Ст 17/12 од 08.06.2012. године над првотуженим је отворен стечајни поступак, потврђено усвајање унапред припремљеног плана реорганизације стечајног дужника од 06.04.2012. године и обустављен стечајни поступак. Решењем истог суда од 14.06.2016. године поново је отворен стечајни поступак над првотуженим због непоступања по усвојеном плану реорганизације, а решењем од 12.06.2017. године потврђено је усвајање плана реорганизације који је поднет од стране основача првотуженог. Планом реорганизације који је потврђен решењем од 12.06.2017. године обухваћено је тужиочево потраживање у износу од 114.120.851,60 динара, а тужиоцу је признат статус разлучног повериоца и сврстан је у прву класу коју чине разлучни повериоци. Планом реорганизације предвиђено је измирење обавезе према разлучним повериоцима кроз институт замене испуњења преносом права власништва, тако да тужилац као разлучни поверилац стиче право својине на предметној непокретности - објекту евидентираном у листу непокретности .. КО Нова Варош у В листу, први део број парцеле .. КО Нова Варош, зграда трговине – део – салон намештаја, потес ... . На овој непокретности уписана је хипотека на основу заложне изјаве Ов. 2822/10 од 01.12.2010. године у корист друготуженог ради обезбеђења потраживања у износу од 76.948.973,45 динара. Из списка предмета Привредног суда у Суботици И 4/2015 првостепени суд је утврдио да је под наведеним бројем вођен извршни поступак на основу извршне исправе извршног повериоца, овде тужиоца, против извршног дужника, овде друготуженог, ради наплате потраживања у износу од 65.298.104,00 динара са каматом на појединачне износе који су у решењу о извршењу таксативно

наведени и за трошкове парничног и извршног поступка. У овом поступку донето је решење о извршењу дана 11.02.2015. године, а затим и закључци којима је извршни суд одредио заплону и пренос потраживања друготуженог према првотуженом до висине потраживања извршног повериоца, и то главног дуга у износу од 65.298.104,00 динара, законске затезне камате на појединачне износе по предлогу за извршење, као и трошкове парничног поступка и извршног поступка. На основу решења о извршењу и закључка извршног суда извршена је пленидба и пренос наведеног потраживања друготуженог према првотуженом на тужиоца. Предметно потраживање било је обезбеђено хипотеком која је дана 07.12.2010. године уписана у Г листу непокретности која је напред ближе означена. На наведени начин на тужиоца као повериоца пренето је потраживање друготуженог према првотуженом које је било обезбеђено хипотеком на предметној непокретности. У стечајном поступку над првотуженим утврђена је висина тужиочевог потраживања, па је исто обухваћено планом реорганизације у износу од 114.120.851,60 динара. Након усвајања плана реорганизације друготужени је против првотуженог водио парницу пред Привредним судом у Ужицу под бројем П 55/17 ради утврђења потраживања друготуженог у износу од 34.274.604,98 динара, а који износ представља разлику између укупно пријављеног потраживања и дела потраживања које је пренето на тужиоца. Наведени поступак правноснажно је окончан одбијајућом пресудом.

На основу утврђеног чињеничног стања нижестепени судови закључују да је основан тужбени захтев за утврђење права својине на предметној непокретности будући да је на тужиоца у оквиру реализације плана реорганизације којим је предвиђено измирење потраживања разлучних поверилаца кроз институт замене испуњења, односно преносом права својине на предметној непокретности, на тужиоца пренето право својине на непокретности која је предмет овог поступка. На тај начин испуњен је услов за стицање права својине на основу извршне исправе због чега су нижестепени судови у овом делу усвојили тужбени захтев. Такође нижестепени судови су на становишту да је потраживање друготуженог према првотуженом престало будући да је исто пренето на тужиоца у извршном поступку који је вођен пред Привредним судом у Суботици под бројем И 4/2015, те да је до преноса тог потраживања дошло пре усвајања плана реорганизације, услед чега је тужичево потраживање обухваћено предметним планом, док потраживање друготуженог према првотуженом није обухваћено планом реорганизације и у целини је пренето на тужиоца. Нижестепени судови закључују да је преносом потраживања у извршном поступку у смислу члана 154. и 155. Закона о обезбеђењу дошло до преноса хипотеке на тужиоца као средство обезбеђења предметног потраживања, па из тих разлога усвојен је тужбени захтев за утврђење да је престало потраживање друготуженог према првотуженом и да је дозвољено брисање хипотеке на истој непокретности.

Ревидент не прихвата изнето становиште нижестепених судова. Сматра да су нижестепени судови погрешно применили материјално право и истиче да преносом потраживања у извршном поступку са друготуженог на тужиоца није престала облигација између првотуженог и друготуженог, већ је на тужиоца пренето право да захтева исплату од првотуженог у висини свог потраживања, односно да наплати целокупан износ потраживања који је друготужени имао према првотуженом. Посебно указује да је тужилац запленом потраживања у извршном поступку стекао право да се на предметној хипотеци намири пре извршног дужника – хипотекарног повериоца, овде друготуженог, а не уместо њега, те да није дошло до преласка на тужиоца

хипотекарних права друготуженог, због чега сматра да нижестепене одлуке нису правилне у делу у којем је утврђено да су испуњени услови за брисање хипотеке на предметној непокретности.

Ревизија друготуженог у делу којим се побијају одлуке о утврђењу престанка потраживања друготуженог према првотуженом и утврђењу права својине на спорној непокретности није основана.

Правилно су нижестепени судови на утврђено чињенично стање применили материјално право када су закључили да су основани тужбени захтеви за утврђење права својине на предметној непокретности и утврђења да је престало потраживање друготуженог према првотуженом, као и да су испуњени услови за брисање хипотеке која је у корист друготуженог установљена на предметној непокретности. Ово из разлога што се право својине тужиоца на предметној непокретности заснива на усвојеном плану реорганизације у којем је као једна од мера његовог извршења предвиђена замена испуњења, па је уместо новчаног потраживања који је тужилац имао према првотуженом, тужилац намирен преносом права својине на непокретности која је предмет овог спора, о чему су нижестепени судови дали јасне и разумљиве разлоге засноване на правилној примени материјалног права које прихвата и овај суд као ревизијски.

Такође, правилно нижестепени судови закључују да је потраживање друготуженог према првотуженом престало. Овакав закључак темељи се на чињеници да је потраживање друготуженог према првотуженом као свом дужнику заплењено у поступку извршења који је покренуо тужилац против друготуженог, те да је на тај начин то потраживање пренето са друготуженог на тужиоца. Преостали износ потраживања друготуженог по пријави поднетој од стране друготуженог у стечајном поступку над првотуженим у износу од 34.274.604,98 динара, било је предмет спора који је вођен пред Привредним судом у Ужицу, а који је правноснажно окончан одбијајућом пресудом, што значи да је потраживање друготуженог према првотуженом у целини престало. Са тим у вези, престало је и својство хипотекарног повериоца друготуженог имајући у виду да је одредбом члана 125. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ бр. 31/11) који је важио у време вођења извршног поступка И 4/2015, прописано да ако је заплењено потраживање обезбеђено залогом или хипотеком, извршни поверилац запленом ступа на место извршног дужника. Са друге стране, Закон о хипотеци у члану 50. став 1. тачка 2. прописује да хипотека престаје исписом и када хипотекарни поверилац стекне право својине на хипотекарној непокретности, па како је преносом потраживања друготуженог на тужиоца пренета хипотека, те како је дошло до стицања права својине тужиоца на непокретности која је предмет хипотеке, правилно нижестепени судови закључују да су испуњени услови за престанак предметне хипотеке. Осим тога, из чињеничног утврђења произилази да је престало и само потраживање које је било обезбеђено хипотеком, што представља још један основ за брисање хипотеке, из ког разлога су неосновани сви ревизијски наводи којима се побија одлука нижестепених судова у наведеном делу.

У погледу ревизијских навода којима се указује на битне повреде поступка у делу одлуке којом је одлучено о захтеву за утврђење да је потраживање друготуженог према првотуженом престало, у смислу да је поступљено супротно одредби члана 194. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд налази да су исти неосновани.

Одредбом члана 194. став 3. наведеног закона прописано је да ставу трећем наведеног члана прописано да тужба за утврђење може да се поднесе ради утврђивања постојања, односно непостојања чињенице, ако је то предвиђено законом или другим поступком. У конкретном случају, другостепени суд је правилно закључио да је посебним законом – Законом о хипотеци предвиђена могућност подношења тужбе којом се утврђује да је потраживање хипотекарног повериоца престало (члан 43. и 44. став 2. закона), па како се тужбени захтев тужиоца у оспораваном делу управо односи на утврђење наведене чињенице, Врховни касациони суд налази да није учињена битна повреда поступка на коју се ревизијом указује.

Имајући у виду да у наведеном делу добијане другостепене одлуке не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози на које пази суд по службеној дужности, Врховни касациони суд је применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку донео одлуку као у ставу првом изреке.

Међутим, основано ревидент у ревизији указује да је другостепени суд учинио битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку будући да је одлучено о захтеву који не спада у судску надлежност. Одредбом члана 16. Закона о парничном поступку прописано је да суд у току целог поступка по службеној дужности пази да ли решавање спора спада у судску надлежност. Када утврди да за решавање спора није надлежан суд него неки други орган, суд се оглашава ненадлежним, укида спроведене радње у поступку и одбацује тужбу. Тужбени захтеви о којима је правноснажно одлучено, између осталог, односе се и на захтев тужиоца да се наложи Републичком геодетском заводу, Служби за катастар непокретности Нова Варош да избрише првотуженог и упише тужиоца као власника предметне непокретности, те да се наложи наведеном органу да се изврши брисање хипотеке на истој непокретности. У погледу наведених тужбених захтева нижестепени судови су донели мериторну одлуку којом су исти усвојили. Према становишту Врховног касационог суда, на тај начин учињена је битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, имајући у виду да се упис стварних права на непокретностима врши према правилима управног поступка, који је у конкретном случају садржан у одредбама Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова. Тим законом, између осталог, уређена су правила поступка уписа у катастар непокретности и катастар водова у њиховом одржавању, предмет и врсте уписа у том поступку. Имајући у виду прописани поступак за остваривање права ради уписа или исписа стварних права на непокретностима, Врховни касациони суд закључује да су напред изнети захтеви тужиоца предмет управног поступка који се води пред надлежним службама Републичког геодетског завода, те да с тога не могу бити предмет одлучивања и расправљања пред парничним судом.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је применом одредбе члана 415. став 2. Закона о парничном поступку донео одлуку као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић